

KURJER LITEWSKI

w WILNIE dnia 9. Pazdziernika V. S. ROKU 1809.

S. PETERSBURG VS. d. 28 września.

Treść doniesień ostatnich od głównego-komenderującego armią rosyjską przeciwko Turkom Generała od Infanteryi Xcia Bagrationa—Po opanowaniu Tulczy, Jsacz, Maczyna, Girsowy, woyska rosyjskie odkryły korpus turecki od 20 t. ludzi przy Rasewacie pod komendą Saraskiera Gozrew Baszy: uderzyły ze zwyczajną sobie odwagą i natarczywością; azatym zupełnie Turczynów rozgromiły. Podług doniesień z poboio-wiska przysłanych, 5 t. turków poległo, wielka liczba dostała się w niewolę, reszta rozproszona: 15 dział, 1 znamie seraskierskie i 29 innych są trofeami zwycięzców. Scigano uciekających przez wiorst 35; nieprzyjaciela schronili się do Kuzgunu i Silistyi. Po tym znamienitym zwycięztwie zdobyto na prawym brzegu Dunaju twierdzę Kuzgun, oraz na brzegach morza czarnego fortecę Kistan-dzi i Mangalia. Upadek tych zamków zapowiedział ważniejsze jeszcze skutki. Dnia 14 września sławna wielka i nader mocna twierdza Jzmail, której zdobycie, w poprzednich wojnach z Portą Otomańską, zawsze kosztowało nader wiele żołnierza, teraz bez krwi przelewu poddała się zwyciężkiemu orężowi J. J. Mości. Dnia 15 GL. Zas zawarł kapitulacyą, mocą której obowiązwał się po zajęciu tej znamienitej twierdzy odprowadzić pod strażą w dniach 5 całą załogę i mieszkańców za Dunaj w miejsca orężem rosyjskim zajęte. Główny-komenderujący przysyłał akt kapitulacyi obok składa u nog J. J. Mości klucze Jzmayłowa—Po odebraniu takich wiadomości, dnia 26 w Cerkwi dworskiej w Zimnym pałacu w przytomności MONARCHOW i przy zebraniu znakomitych osob płci obojey tudzież Ministrow zagranicznych złożono Naywyższemu Panu uroczyste modły z przykłonieniem, przy ogłosie wystrzałow z dział, 101 raz powtórzonych.

WIEDEN d. 19 września. Z Gtt Zsch, N. M. HK, P, JF—Jeszcze nirozwiązane pytanie wojnę czyli pokoy mieć będziemy; w tym stanie obojętności opinia publiczna raz na jedną, drugi raz na drugą stronę przeważa. Z różnym zdaie się natężeniem idą negocyacye iak i przygotowania wojenne. G. Bubna kilka odprawił podróży do Napoleona i Franciszka odnosząc im wzajemnie najpoważniejsze pisma i odpowiedzi. Dnia 15 otrzymał od Imperatora w podarunku pierścień brylantowy od 20 t. ryńskich wartości. Tegoż dnia Napoleon odebrawszy w Szenbrun gońca iednego wyjechał z Vice-hetmanem Berthier przez tę stolicę za Dunaj przez most Tabor iak mówią do Brim. Przeglądają teraz i ściśle examinują

miny tutejszej twierdzy. Codziennie tu świeże woysko z głębi Francyi przychodzi i daley ku linii demarkacyney wyciąga; wielkie woysko poszło do Węgier, mianowicie iazda tam pociągnęła; niektóre oddziały udały się przez Burkersdorf do S. Pelten. Wszystkie punkta wyniosłe panujące nad Austryą wyżey i niżey Ens będą umocnione szanćami, mianowicie góry Getweicher i Melker. Nie ma dnia iednego w którymby świeże woyska związkowe tu nienadciągały; Napoleon spotyka one i ćwiczy w obrótach. Między warunkami do pokoiu ma być i ten, ażeby woyska francuzkie do ostatecznego z Anglią pokoiu w Cesarских kraiach zostawały. Papiery bankowe coraz niżey spadają. AX. Maxymilian odprawił podróż do Siedmiogrodzia. Między AX. Karolem a AX. Janem nie-naylepsze jest porozumienie z powodu obrótu losu tej wojny: ostatni niechce przyznać się do winy za swój odwrót ze Włoch i niepołączenie się z główną armią austr. pod Wagran. Przy woysku francuzkim ustanowione teraz będą kompanie zdrowia, od 125 ludzi każda; obowiązkiem ich będzie w czasie wojny unosić ranionych z placu bitwy i ich w szpitalach opatrywać, w czasie pokoiu służyć będą po fortcach. Pod Nussdorf naprawiają most zerwany. Do Auszpurga posłano rozkaz ażeby napelniono tameczne magazyny mąką i furazem, tudzież ażeby przygotowano 80 t. racyi sucharów. Ze Strazburga ciągle idą znaczne transporta wojennych potrzeb do wielkiej armii.

Maxymilian Józef Król bawarski odebrał z Szenbrun wiadomość dosyc pomyslną dla pokoiu. Z tego przedłużenia negocyacyi na 3ci miesiąc wnoszą iż układy wielki okrag zajmują, że wpływają na Niemcy Cesarstwo i Turcyą, że zatym pokoy raz podpisany długotrwałym być może. Są wiadomości że Napoleon chcąc znieść przeszkody zastanawiające negocyacyą, kazał podać nowe propozycye dla przedszego przyspieszenia pokoiu: mówią że główne zasady już są postanowione i zgodnie przyjęte. Cesarz przez wydany nowy rozkaz dzienny ogłosił, że nie przez słabość lecz przez miłość ku poddanym przedłużył rozejm chcąc pokoy otrzymać, lecz niechce, tylko chwalebne go gruntu-pewnego na zawsze, oraz nie robi przeciwnego godności swojej, domu swojego i mężnemu woysku. W Czechach Cesarz nowe czyni zaciągi; milicyą do woyska wciela i pospolite ruszenie podnosi. Cesarzowa w Totis niebezpiecznie chora.

G. Wrede stoi z bawarczykami w Lintz; zupełnie ozdrowiał z uderzenia powietrzem od kuli działowej, która pod Wagran koło boku przeszła. Miasto Passau ma załogę od 12 t.

ludzi i wzniesione warownie czynią tę twierdzę najmocniejszą w całych Niemczech codziennie jeszcze koło okopów 10 t. wieśniaków minierów i saperów pracuje. Już stawiać zaczęto telegrafy w Bawaryi, jedna ich linia ma obrócić się do Lipska. Park artylerii saskiej ciągnie się po za Dunaju do Prezburga gdzie korpus saski jest rozłożony. Królewicz bawarski następca tronu iedził do Szenbrun powołany podobno przez Napoleona.

Była pogłoska że Cesarscy weszli do miasta Trau i Spalatro, i tam rząd zmienili; lecz skutkiem rozejmu powinni byli ustąpić z całej Dalmacyi bez wyjątku; iakoż wysłani byli gońcy; tylko iakimśi nieszczęściem w drodze pogineli i umowy skutku nie biorą. Ani więc układy najwyższe ani charakter nietykalny posłańców, słowem nic w Kroacyi zasłonić nie może co tylko jest na pożytek i stronę Francuzów. Z Fiume ustąpili Cesarscy, a francuzi ten port osadzili—Tryest nowe urządzenie co do Pollicyi otrzymał: przepisali Francuzi spisać ludność, miasto podzielić na 8 cyrkulów, opatrzyć mieszkańców listami bezpieczeństwa; żołnierze i milicyoniści austriaccy powinni broń wydać i posłuszeństwo zaręczyć. Dyrektorem policyi mianowany Podesta Delanzo.

Miasto Zara stolica Dalmacyi ogłoszone jest w stanie oblężenia, iak gdyby iakie niebezpieczeństwo francuzom tam stojącym groziło. Tego środka używają zwyczajnie francuzi w okolicznościach niebezpiecznych ażeby znieść rząd cywilny, a zaprowadzić wojskowy i w surowej karności miasto utrzymywać.

Tyrolczykowie opasani w gurach swoich zachowują się spokojnie; z pod Renti usiłowali wypaść i opanować miasto Fissen, lecz odparci nazad w gury powrócić musieli. Wpadli do Saltzburgskiego Xięstwa chcąc żywności nabrać lecz nazad uciekli próżno; trudno bez niej będzie zimować. —Zarzucili tylko mieszkańców odezwami wzywając z sobą dołączenia się przeciwko powszechnym nieprzyjaciółom pokoju religii i bezpieczeństwa własności, i obok obiecując najpotężniejszą opiekę, swobodę, i wolność od wszelkich ciężarów. Rząd tameczny francuzki odpowiedział podobnie przez odezwę chcąc wyprowadzić z błędu, i jeżeliby który był omamiony. Opisana tam niezwykczona potęga Napoleona, któremu nic oprzeć się niezdola, iego cześć dla Boga i poszanowanie dla ministrów religii, iego chęci i zamiary do uszczęśliwienia ludów, przeciwnie mordy, pożogi i rabunki insurgentów Tyrolskich—Król wirtemberski nakazując modły w państwie swoim za odniesione zwycięstwa nad cesarskimi przepisał modlitwę, w której między innemi kazał poddanym prosić Boga ażeby ich natchnął przywiązaniem do Panującego, ażeby ich strzegł od rozruchów i buntu, ażeby dał im zdanie znosić spokojnie i z uległością wszelkie postanowienia i uchwały.

PARYZ d. 23 września. Z Gtt J. dl E, KH, Z—Ekwipaże Imperatorskie przez Bardeaux poszły do Hiszpanii—Napoleon darował G. Caffarelli prefektowi morskemu w Breście maiorat od 10 t. franków dochodu w Pomernii Szwedzkiej. Gazeta tuteysza Państwa zaprzecza pismom niemieckim co do wiadomo-

ści iakoby Napoleon kazał powinszować Cesarzowej austriackiej iey imienin. Prefekt pałacowy Imperatora S. Didier z głównej kwatery tu powrócił. Z Szenbran z menazeryi sprowadzają tu rządsze zwierzęta, i wszystkie osobliwości z Wiednia tu będą przeniesione. Mówią i zapewniają że Cesarz austriacki napotym w Pesth mieszkać będzie, iuż Cesarzowa ze swoją świtą do tej stolicy pojechała. Jeżeliby miało przyść do wojny, gotowe jest nowe i potężne wojsko z Flandryi przenieść się do Węgier; wynosi ono 60 t. ludzi; z Hollandyi przysłano dla niego 10 t. kapot i innych potrzeb. Imperator kazał wypłacić żołd swojemu wojsku za miesiące lipiec, sierpień i pół września. Jeńcy austriaccy podług rozkazu rządowego pracować u nas muszą, a zato odbierają żywność i żołd przepisany.

Wiele pisma publiczne mówiły o zapale AX. Karola w tej wojnie, lecz ten AXże nawięcej pokazał przed wojną stałości i charakteru. Wszystkich użyto sposobów dla poruszenia iego na przedsięwzięcie środków przeciwnych iego sposobowi myślenia: nawet odważono się przekupić złotem otaczających iego. Minister Zychy tę nieszczęśliwą wyświadczył przysługę Austrii i AX. Karolowi. Tak często wmawiano AXciu, że Francya najmniej ma wojska do postawienia przeciwko Cesarzowi, że do walki bynajmniej nie przygotowana, tak natarczywie wrażano, że wojna nie mylnie korzyści dla Austrii gotuje, aż nakoniec przemożony od stronników angielskich, ich ciągłą statecznością pokonany został i z własnych sentymentów dobyty. Jednak z niechęcią rozpoczął wojnę przeciwko Francyi: po bitwie pod Ratyzboną oświadczył chęć pokoju i przy tej odtąd trwał statecznie. Po podpisaniu w Znaim rozejmie złożył komendę, bo widział że płatni od Anglii zamknęli prawdziwie wszelki przystęp do dworu; oni teraz mają i oszukują powszechność stosownie do zamiarów Brytanii W.

Anglicy utrzymują się na wyspie Walcheren; mieszkańcy niezmiennie wiele cierpią; dusz 57 t. mieścić musi 12 t. żołnierza: z resztą anglicy sprowadzają żywność z portów Brytanii W, iednak ta niewystarcza doskonale wszystkim potrzebom; przed Flessyngą krąży 150 żaglow; a Anglicy nie tylko niepsują tego portu, owszem ony rozprzestrzeniają. Za dni kilka wojska nasze ruszą się stosownie do nowych zamiarów. W Antwerpii zostaje na załodze 4500 ludzi—Ludwik Król hollenderski wyjechał do Harlem—Graf Chattam żył na wyspie Beveland ze zbytkiem azyatyckim.

LONDYN d. 15 września: z Gtt NM. H, K, Zsch, Jde F—Dawno iuż pisma nasze ogłosiły zwycięstwo pod Talaverą, gdzieśmy stracili 5367 ludzi, lecz gdzie obok zdobyliśmy dział 20 i plac otrzymaliśmy, chociaż potym dla zaszłych nowych okoliczności wojska nasze ku Portugallii obróciły się: teraz kładniemy rapport G. Cuesta d. 28 lipca Juncie Sewilskiej przesłany. „Mając podeyrzenie, pisze Cuesta, że korpus francuzki w Toledo zabrany na mnie uderzy, kiedy będę stał oddzielony od wojska angielskiego, postanowiłem złączyć się z G. Wellesley i korzystać z pozycyi pod

Talaveras. Ledwo wyciągneliśmy linię, natychmiast 35 czy 40 t. nieprzyjaciół z największą natarczywością na nas uderzyło; szczególnie bili francuzi na Anglików, którzy lewe skrzydło składali. Obie strony z uporem walczyły kroku nieustępując, przyszło do bagnietów i wtenczas cofnęli się nieprzyjaciele. Anglicy wiele stracili officerów. Woyska hiszpańskie walczyły śmiało i mężnie, oprócz 3 korpusów, które słabość nieiaką okazały. Naza intrz powtórzona bitwa trwała do godziny 7 wieczorem. Nareszcie musiał ustąpić nieprzyjaciół, i cofnął się za Alberch uprowadzając rannionych na 98 wozach. Woyska 3 dni i nocy pod bronią na placu stały, azatym nader są zmordowane. Tenże Cuesta w 2gim raporcie d. 29 doniosł Juncie że trudy i niedostatek żywności przeszkodziły ścigać nieprzyjaciół, że zwycięstwo pod Talavera jest najważniejsze i otworzy drogę woyskom aż do Ebro, skoro armia we wszystkie potrzeby opatrzoną będzie.

Józef Napoleon wyjechał z Madrytu de Il-denfonso pałacu zbudowanego przez Filipa 5. który tam naśladować chciał przepych sztuki i wspaniałość Wersalu; niezliczone tam fontanny wytryskują na górach, i na piaskach najpiękniejsze ogrody zielenieją. W górach Gwadarama o 3 mile od Madrytu odległych zebrała się zbrojna siła hiszpanów i zatamowała komunikację do Bayonny; teraz głoszą francuzi że rozproszyli tych korsarzów, którzy podróży obdzierali. Z trudnością zapewne będzie wykonany wyrok względem zniesienia klasztorów i rozproszenia zgromadzeń mnichów. G. Sebastiani z ważnym zleceniem Józefa wyjechał z Madrytu pod pretekstem polepszenia zdrowia. Rząd nowy rozkazał wszystkim przedstawicielom Vales, mając one rozpatrzyć i pieczęć swoją przyłożyć—Francuzi oskarżają Hiszpanów że są dzikimi, zabobonni i pełni przesądów, że Cuesta dla starości i niezdolności siedzenia na koniu złożony z urzędu. Francuzi liczą swoich 90 t. a naszych tylko 25 t, jednak nieprzeszkadzali nam w ustępie wszystkie amunicje są do Lizbony posłane; w kilka dni w Portugallii będziemy; żywności całę dostać niemożna; zapewne we 2 miesiące woyska do oyczyzny powrócą.

Lord Chattam otrzymał znaczny podarek od Rządu; między innemi wzięto 18 par żyrandolów; wyznać trzeba że ten officer jest najsławniejszy w całej armii—Posłaliśmy Cesarzowi posiłki pieniężne, była flotta nasza na morzu adryatyckim lecz dla strudnionej komunikacji pieniądze niemogły być oddane—Okręty duńskie w portach hiszpańskich konfiskacie ulegają—Wyspa Islandya, którą opanowaliśmy, ma 46 t. ludności, w 11stym wieku daleko była osiadlejsza. Usuniona opieka rządowa; przemoc kupców, zaniedbanie sztuki lekarskiej były przyczyną, że ta ogromna wyspa tak małą ma ludność: ledwo w roku 1772 Apteka tam była założona, do roku 1743 kawa niebyła znaioma. Od roku 1743 do lat ostatnich dowóz z krajów Europejskich blisko 200 razy powiększył się.

HAMBURG d. 30 września. Z Gtt H, A. N, Zsch, NM—Nie bez zadziwienia czytał Duński naród w pismach zagranicznych, iako-

by dowóz osadowych towarów do Danii tak był wielki, że spadły do tej ceny na iakiey były przed wojną: bo cena daleko w górę poszła i wkrótce produktów od pierwszej potrzeby zabraknie—Krystyan August Xże na Sleswiku Holsztynie Sonderburgu Augustenburgu zajmuje teraz powszechną uwagę iako zwyboru szlachetnego narodu mający stanowić panującą w Szwecyi królów dynastją. W Lipsku odbywał nauki, przykładał się do sztuki militarney, Dania kosztowała natenczas pokoju, duch więc czynny Xcia młodego unioś do woyska cesarskiego; służył z dystynkcyą na wielu kampaniach, otrzymał rangę Generał-majora, i szefem regimentu mianowany wprowadził wiele dobrych nowości. Rząd duński widząc znaczną w młodym Xciu zdadność i zasługę wezwał go na komendę armii w Norwegii; najpiękniey się w tym stopniu znalazł i zasłużył na tytuł Feldmarszałka Duńskiego. Obrany następcą tronu Szwedzkiego w następnych wyrazach odmalował swój charakter.

Mam honor, pisał ten Xiąże d. 15 sierpnia do radcy stanu Adlersparre, odpowiedzieć na natchlebniejszą odezwę od narodu Szwedzkiego, który w dziejach świata tak znamienite miejsce zajmuje. Ile niespodziewa na dla mnie w tym położeniu i wieku była propozycja, tyle podchlebny był ten dowód ufności tak szlachetnego narodu. Tyle czuję wdzięczności, iż chciałbym o niej przekonać, Króla, stany państwa, i każdego męża tego walecznego i sprawiedliwego narodu. Lecz kto nieosobiste korzyści ale szkrupulatne powinności na szali waży, każdy pozna iż w tym stanie oplakany wojny na północy przyiacie niepowinieniem offiarowanej mnie dostojności: mogłabyż Szwecya, mogłabyż Europa zaufać człowiekowi, któryby, zapomniawszy co winien własney oyczyźnie przyioł tę offiarę od kraju, który jest w wojnie z moim? Mogę bez zdrady offiarować interessa oyczyzny moim własnym, wprzód nim pokoy zawarty? Lecz cieszę się nadzieją że Dania i iej sprzymierzeńcy zgodzą się na pokoy tak pożądany północnym mieszkańcom i że ta błogosławiona chwila nie jest daleką. Jeżeli ta nadzieja ziszczoną będzie, wtenczas tylko gotów będę wejść w pośród światłych i sprawiedliwych mężów, którzy tron J. K. Mości otaczają, i przyiacie uczynioną propozycją. A jeżeli niedostatek sił przez chęć i usilność stateczną nadgrodzony być może, dam dowód tego uczucia, iakim serce moje zostało przeięte doświadczając takiego honoru i iakiey ufności od Szwedów. Proszę tę odpowiedź przełożyć J. K. Mości „

Król duński zaliczył kompanii azyatyckiej za towary milion 644 t. talarów. Gdyby wszystkie towary tej kompanii miały ginąć w ręku nieprzyjacielskim i gdyby miała być kompania rozwiązana zawsze iednak każda akcja istotną wartość 582 tal: otrzyma: kraie duńskie obowiązane są dostarczyć do magazynów królewskich wielką ilość zboża i furazów. Do Londynu posłano z Danii znaczną sumę dobrowolnie złożoną na potrzebę ieńców duńskich—D18 w Wesel kommissia woyskowa na śmierć skazała 11 poruczników i podporuczników z bandy Szilla poymanych iako przekonanych

nych o gwałty publiczne na drogach, i łupieżtwo po domach, tudzież o zabójstwo. Druga kommissya w Berlinie przez Króla Pruskiego nakazana dała wyrok, że maior Szyll jest winien i zasługuje na śmierć, że officerowie których z sobą wyprowadził są niewinni, gdyż karnością wojskową związani słuchać iego rozkazow musieli, tym bardziej że w imieniu rządu rozkazywał. Officerowie którzy po iego wyysciu sami z siebie za nim poszli, potym powrócili i aresztowani byli, skazani są na 5letnie więzienie. Woyska pruskie zgromadziły się do obozu pod Berlinem na popisy iesienne: wystawiły na 8 słupach kościół uwiencony bluszczem i liściem dębowym, na wierzchu powiewała chorągiew pruska: linia piechoty oświecona była ogniami i kagańcami, przed linią ułanow paliły się lampy, za którymi zatkięte proporce lasem stały, przed linią artyleryi paliły się ognie sztuczne: kościół był rzęsisisto oświecony: woyska największym zapalem były przeięte. O powrocie Króla do Berlina już mówić przestano, nikt wierzyć niechce chociażby wieść iaka o tym była. Królowa pruska w Królewcu szczęśliwie rozwiązana została Królewiczem, co miastu ogłoszono przez działa.

WARSZAWA d. 4 października. ZGtt W, P, K, HK—Maciej Sobolewski syn Kasztelana Czerskiego urodził się roku 1781. Odbył początki nauk w korpusie kadetow w Warszawie, potym w Akademii wileńskiej; odprawił podróż do Carogrodu, udał się potym do Paryża, tam najszcześliwiej do Fizyki i Matematyki przyłożył się, i został członkiem towarzystw uczonych. Powróciwszy do oyczyzny za weysciem Francuzow 1806 do Polski przeięty zapalem poszedł osobiście do pospolitego ruszenia: dostał się potym do sztabu G. Zajączka, i wkrótce pełnił obowiązki szefa tegoż sztabu: roku 1807 przez Napoleona Pułkownikiem mianowany. W oblężeniu Grudziądza i Gdańska w korpusie obserwacyjnym narażał się na wszelkie niebezpieczeństwa iako śmiały i mężny żołnierz. Poźniej urządził wyewiczył i wydoskonalil pułk 6ty piechoty z kónskrypcyonistow Departamentu Warszawskiego, za co na popisach pod Stawiszynem odebrał publiczną pochwałę od GB. Fiszer. Ustała wojna; przestał być czynnym, lecz dowiedziawszy się że część woyska miała być użytą w Hiszpanii dołożył wszelkiego starania ażeby się przy nim pomieścić: przeszedł więc na dowodząc do pułku 7go; opatrzył żołnierza przez swoją usilność we wszelkie potrzeby, i w tym wyciągając na wyprawę zyskał od M. Davoust na popisach pod Kaliszem nayspodchlebniejsze pochwały. W Madrycie sam Imperator oglądał szykowność i postawę tego pułku i oświadczył swoje ukontentowanie. Nakoniec Sobolewski przyszedł z pułkiem do swojego przeznaczenia; odbył wiele utarczek chwalebnych; pod Almaraz okrył się chwałą; tam przeszedł most w oczach nieprzyaciela pod ogniem dział i ręczney broni, spędził hiszpanow, zabrał ienców, zdobył armaty: pod Almonacid dowodził brygadą piechoty polskiej z pułku 4go

Za pozwoleniem Cenzury wileńskiej w Drukarni Unwersytetu na Gazetę oddzieloney.

i 7go złożoną; officerowie i żołnierze najmocniej do wodza przywiązani poszli za nim w ogień z największym zapalem; bagnetem dobywali gór oszańcowanych i skał niedostępnych; wszędzie wodz był na czele, aż kulą ugodzony upadł; widząc krzatających się koło siebie rzekł, nie to, nie to moje dzieci, bylebyśmy pobili, Te były ostatnie słowa w iego życiu; więcej już nie otworzył oczu, ani oglądał końca zwycięstwa wielkiego, do którego talentami odwagą, mężstwem i życiem swoim przyłożył się. Uczony i skromny, śmiały i łagodny, wszystkim był przypodobany.

Professorom szkoły kadetow iest oświadczone publiczne ukontentowanie od Xcia Poniatowskiego za gorliwość, ochotę, pracę i poświęcenie się w uczeniu kadetow, nawet wtenczas kiedy nieprzyjaciel wtargnowszy do stolicy przeszkadzał nauce; pracowali ci mężowie bezpłatnie dla oyczyzny; i domy własne poświęcili na naukę młodzi; która już tyle pokazała szczerliwych skutkow dla dobra i honoru kraju—W Krakowie przepisano dawać żołnierzowi polskiemu na śniadanie pułwaterki, gorzałki i kawał chleba, na obiad zupełną sztukę mięsa, i iarynę, chleb i pułkwarty piwa, na wieczór kluski lub kaszę chleb i pułkwarty piwa. W Łopusznie d. 20 sierpnia odprawiła się uroczystość zaprzysiężenia na wierność Imperatorowi Napoleonowi i postawienia orłow złotych, z powszechnym zapalem i weselem mieszkańców odbyta.

Pokazało się pismo porównyujące dawniejszy sposób wojowania z terazniejszym co do szkod i spustoszenia kraju. Przez szczeguly pokazano tam że za woyskiem regularnym szło drugie do rabowania: wyprawy miały za cel zniszczenie kraju nieprzyacielskiego; wszędzie rabowano i palono wsie i miasta a mieszkańców mordowano. Przed wojną 30letnią Xięstwo Wirtembergskie miało 500 t, mieszkańców, po zawarciu traktatu Westfalskiego ledwo liczyło 40 t. W Czechach całych niebyło jednego miasta zamku i wsi któreby niebyło zrabowane i spalone. Dziś konieczna i przypadkowa tylko potrzeba pustoszy niektóre miasta, tak w terazniejszej wojnie ucierpiała Ratisbona, Stadam Hof i Prezburg.

Z Mohilewa d. 13 września. Dokończenie opisu uroczystosci dnia 15—Najaiutrz do Bibliotyki Gimnazialney, W. Dobrohorski sowietnik guberskiego rządu przysłał Encyklopedyczny kurs matematyki i fizyki przez Fontaine w 7miu tomach w francuzkim ięzyku i zasady Mineralogii P. Haüy w 4ch tomach także w ięzyku francuzkim; i woiaż po Syberyi dla mineralogicznych obserwacyi P. Hermana z figurami w Niemieckim ięzyku; Sowietnik zaś 2go Departamentu W. Popow kolekcją muśzlów i między innemi książkami Statut W. Xięstwa Litewskiego drukowany w Krakowie 1588 roku Słowiańsko-Ruskim drukiem za panowania Zygmunta 3, także Satyry i inne poetyczne dzieła Xcia Kantemira; oraz Satyry Horaciusza przełożone wierszem przez Bar-kowa.